

Vergaderjaar 2021–2022

27 925

Bestrijding internationaal terrorisme

Nr. 886

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID EN MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 januari 2022

Door de vaste kamercommissie Justitie en Veiligheid, specifiek het lid Van Nispen (SP) is verzocht om een brief over de reportage van radioprogramma Argos van zaterdag 22 januari jl., getiteld «Jezidi-getuigenissen ongehoord.» Met deze brief komen wij tegemoet aan dit verzoek. De brief gaat in op de inspanningen die door Nederland worden verricht om getuigenissen van Yezidi's over tegen hen begane misdrijven te verkrijgen en te gebruiken. Achtereenvolgens komen bewijsvergaring door (o.a.) UNITAD en IIMM, overige internationale inspanningen om te komen tot bewijsvorming en de strafrechtelijke vervolging in Nederland aanbod.

Bewijsvergaring door (o.a.) UNITAD en IIMM

Een aantal internationale organisaties houdt zich bezig met het vergaren van bewijs voor gepleegde internationale misdrijven, waaronder UNITAD¹ en IIMM², onderzoekscommissie CIGE³ en (lokale) NGO's zoals Yazda. Deze organisaties hebben toegang tot plaatsen delict, lokale gemeenschappen en hebben contact met Yezidi-slachtoffers en slachtofferorganisaties voor het vergaren van getuigenverklaringen. Deze organisaties worden door het Ministerie van Buitenlandse Zaken ondersteund.

UNITAD en IIMM, die werken volgens internationale standaarden, hebben in hun bewijzenbanken de getuigenverklaringen verzameld van een breed scala aan slachtoffergroepen, waaronder van de Yezidi-gemeenschap. Alleen al IIMM heeft meer dan twee miljoen bewijsstukken verzameld en ontwikkelt analyses ter ondersteuning van jurisdicties die deze misdaden

¹ United Nations Investigative Team to Promote Accountability for Crimes Committed by Da'esh/ISIL.

² International, Impartial, Independent Mechanism to Assist in the Investigation and Prosecution of Persons Responsible for the Most Serious Crimes under International Law Committed in the Syrian Arab Republic since March 2011.

³ Commission for Investigations and Gathering Evidence.

onderzoeken om daders verantwoordelijk te houden. De informatie in deze bewijzenbanken kan – indien voldoende toetsbaar – ook worden gebruikt in Nederlandse strafrechtelijke onderzoeken.

Het is van groot belang dat slachtoffers hun verhaal in een veilige omgeving kunnen vertellen. Daarom ligt de focus van de Nederlandse steun aan UNITAD op slachtofferondersteuning en getuigenbescherming. Door deze steun kon de Witness Protection and Support Unit (WPSU) worden opgericht, de enige «unit» binnen UNITAD die psychologische hulp biedt aan slachtoffers uit de Yezidi gemeenschap.

Overige internationale inspanningen

Nederland zet zich tevens in op andere vormen van internationale samenwerking. Politie en Openbaar Ministerie (OM) nemen namens Nederland deel aan het EU Netwerk van nationale aanspreekpunten inzake genocide, misdrijven tegen de menselijkheid en oorlogsmisdrijven, kortweg het *Genocide Network* genoemd. Binnen dit netwerk, dat in 2002 mede op Nederlands initiatief is opgericht, vindt afstemming plaats tussen de verschillende eenheden die zich bezighouden met de opsporing en vervolging van Internationale Misdrijven. Hierbij worden naast algemenere thematiek ook concrete zaken, ervaringen en voorbeelden gedeeld ten bate van de internationale aanpak van deze ernstigste categorie misdrijven. Daarnaast zijn Zweden en Frankrijk in 2021 een zogenaamd Joint Investigation Team (JIT) gestart dat zich richt op misdrijven gepleegd tegen de Yezidi's door Europese uitreizigers. Het Nederlandse OM en het Team Internationale Misdrijven van de politie zijn hierop aangesloten. Alle relevante informatie wordt met hen gedeeld en Nederland draagt binnen de reikwijdte van het onderzoek van dit JIT actief bij aan het vergaren van informatie die kan wijzen op betrokkenheid van Nederlandse uitreizigers.

Strafrechtelijke vervolging

Het kabinet hecht grote waarde aan de vervolging en berechting van IS-strijders. Het opsporen en vervolgen van misdrijven die door IS-strijders zijn gepleegd, is tegelijkertijd een zeer complexe aangelegenheid en vergt uitgebreid onderzoek door specialistische teams van politie en het OM. Dit onderzoek wordt bemoeilijkt door het feit dat bewijsvergaring gedeeltelijk moet plaatsvinden in een conflictgebied of op het grondgebied van een partij waarmee niet kan worden samengewerkt. Ook regelgeving op het gebied van het delen van informatie maakt dergelijk onderzoek complex.

Indien er aanwijzingen zijn van betrokkenheid van Nederlanders, of een andere omstandigheid die vervolging in Nederland mogelijk maakt (bijvoorbeeld een verdachte die in Nederland verblijft), wordt er door politie en OM altijd gekeken naar de mogelijkheden om bewijs hiervoor te vergaren. Die aanwijzingen kunnen bijvoorbeeld komen van bovengenoemde bewijsvergaringsmechanismes, partners vanuit het Genocide Network of het JIT, NGO's of van de verklaringen van getuigen of slachtoffers die zich direct bij de Nederlandse autoriteiten hebben gemeld. De Officieren van Justitie gespecialiseerd in internationale misdrijven zullen, indien zij daartoe voldoende aanleiding zien, vervolgens vervolging in stellen op basis van de Wet Internationale Misdrijven.

In Nederland streven politie en OM ernaar dat slachtoffers en getuigen van Nederlandse IS-strijders hun weg naar het gespecialiseerde Team Internationale Misdrijven direct weten te vinden. Daarom zijn zij al enige

tijd actief bezig om bekendheid, begrip en vertrouwen op te bouwen binnen de Yezidi-gemeenschap.

Zij doen dat onder meer via het bestaande netwerk van NGO's, zodat slachtoffers en getuigen niet alleen weten waar zij met hun verhalen terecht kunnen, maar ook wat politie en justitie voor hen kunnen betekenen. Door de bekendheid en het benodigde vertrouwen binnen de Yezidi-gemeenschap waarover deze NGO's beschikken, vormen zij een belangrijke schakel.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D. Yeşilgöz-Zegerius

De Minister van Buitenlandse Zaken,
W.B. Hoekstra